

Door Jacobus de Nooy, over zijn oudste broer Piet

Een verzoek van Zwerus (Pzn) ondersteund door Menno om, in navolging van wat ik geschreven heb over broer Jan, dit ook te doen over hun Vader, mijn oudste broer Pieter, "viel" wel goed, maar daarover nadenkende bleek mij dat zoiets niet kan zonder historiebeschrijving als achtergrond dienende, want: ik besef het vaak, zijn en waren wij kinderen van die tijd, waarin het grootste deel van het grote gezin (11 kinderen) van Willem de Nooy in de Torenstraat reilde en zeilde.

Op het trouwbewijs van Vader en Moeder was het dozijn kinderen ingevuld, echter bij het oudste kind Willemina: overleden. Zodoende gold voor ons altijd: 11 kinderen, waarvan Pieter (wij noemden hem "Piet") de oudste.

Dan: Johanna Elisabeth, Zwerus, Jan, Willemina, Hendrik, Maria, Jan Willem, Jacobus, Cornelia, Johanna Gijsberta. Ik vermeld dit even om tot het juiste begrip te komen van ieders "status". Piet en Zwerus werden altijd in één adem genoemd. Dat waren "de jongens". Strijk en zet, als ik Vader iets vroeg: "Vraag het maar aan de jongens". De oudste zus ging er al vroeg uit, dus Mina en Maria, ook een begrip. Jan was een vrije vogel en gezellig, maar liet zich niet indelen. Hendrik. De kleine jongens Wim en Ko, en dan de kleine deres, Cor en Anna.

Vader en Moeder steunden op de jongens zowel in de zaak als in het gezin en daar in dat gezin was vaak steun nodig. 't Jonge, 't jolige, wat een energie, uiteenlopende karakters, talenten en wildgroei. Wat hebben Wim en Ko de ouders en sub-ouders (uit angst) vaak - en met succes - voorgelogen. Moeder doorzag ons vaak en nam ons steeds apart bij het verhoor en dan begon de karwats, die aan de knop van Vader's stoel hing, al te kwispelen; want na bekentenis volgde straf (bij de jongens). De meisjes moesten taken breien (kousen kwamen altijd van pas, want in klompen sleten ze snel).

De 2 oudste jongens konden al vroeg goed tekenen, dus schilder worden. Jan lapte dat gescharrel met vulpotlood en tekenbord aan zijn laars, en werd smid, bij Oostwaard. Hendrik wilde ook het schildersvak in, maar dan beslist niet naar de ambachtschool. O, zei Piet, "dat vak leren we je hier wel". Dus hij kende het ook grondig en behaalde op 18j leeftijd de L.O.-akte tekenen. Piet en Zwerus op 17j leeftijd. Dat lesgeven ging bij Piet en Zwerus vlot: zij leerden het op de broers, kregen na verbouwing een tekenkamer en gaven verder les aan eigen personeel (knechts) in hout- en mamer-imitatie, zodoende een voorloper van de Vaktekenschool van Patrimonium, allen in de winteravonduren. Piet werd er directeur, maar dat was al veel later. Mijn herinneringen beginnen duidelijk bij Piet's plannen voor, en vertrek naar Brussel.

Bovenmeester Eygenraam leerde hem een mondje vol Frans; op ons oefende Piet "allez, allez", en dat betekende opschieten, aanpassen, tempo.

Een bruine harminie's koffer met een echt monogram PN buiten en binnenin ('t was een schabloon) "eens gemaakt".

Oom Ordelman in Lunteren had nog Belgische koperen munten, zwaar aan elkaar geklonterd door zweet en roest en Wim en ik hebben toen voor het eerst bewust een natuurkundige proef meegemaakt, want wij moesten bij de metselaar een fles zoutzuur halen en 2x zoveel water erbij, en toen de bronzen munten erin. Stom beduusd van het resultaat: zuiver blank en glanzend brons. Goed naspoelen natuurlijk en Piet had al genoeg wisselgeld voor de eerste maanden.

Piet: "hoeveel stations kom je langs?" 500. Dat ging boven ons petje (met glimmende klep). Hoe duk mot je overstappen, etc.

't Hele dorp wist het: Piet de Nooy gaat werken in Brussel. Hier was het uurloon 12-15 cent, daar een kwartje.

Opgewekte brieven circuleerden. Dadelijk een baas geworden. Taal? Niks aan. Vlaams leerde gauw!

Noot van Johan de Nooy (*jongste zoon van Ko de Nooy*): hier stopt het verhaal; ik denk omdat Jacobus de Nooy vanwege ziekte, en overlijden op 7-10-1984 het niet meer kon afmaken.

Bij het manuscript zaten een aantal velletjes met nog te behandelen punten, die ik hieronder noem:

Losse aantekeningen beschrijving broer Pieter de Nooy:

De grote broer. Te vroeg steun voor ouders, groot gezin; calvinistisch streng en sober; toch liefde; vroeg beginnen; feodaal; 3 groepen: 1e de jongens P+Z; artistiek, spontaan. Enige scholing met wintercursus in Brussel. Das was wat! Vak hoog in ere, expansiedrang.

P+Z stimuleerden elkaar. Later ook ons, zelfs Jan. Tekenlessen ook aan anderen. Voorloper van avond-vaktekenschool Patrimonium.

Voorzitter JV en Kiesvereniging. Rode Kruiscolonne. Penningmeester van de Kerk. Gezel en meester EHBO. Lagere acte tekenen (17 jr!). Ambachtschool. Lastige leerling. Klap van

Claus, Moeder, bravo! Toch erkenning van gezag.

P+Z (Piet en Zwerus denk ik: RS): wij willen in de zaak, of anders gaan wij weg, naar Baarn of Hilversum.

Gaf ons seksuele voorlichting, indien nodig, primitief..... Hij had gezag bij ons.

Logen ons er ook wel eens uit.

H (Hendrik?) naar Vredespaleis. Advies van Piet. enz -1914. 1/2pk gasmotor. Later gaan wij alles zelf maken. Je kunt de krant erbij lezen. Motor doet het werk, maar oh die pech bij vuile kleppen.

Bij karwei buitenaf vroeg weg, brood en koffie mee.

Mien: 94 sneden brood gesmeerd 's morgens.

Leveranties op leien. Koffiebranders. Overwogen om met stoomfiets de wals aan te drijven.

"zelf alles maken", olie koken.

W. Hazeleger (oudste schildersknecht bij WdN & Zn) was tegen kopen van..... olie. Piet,

pas jij nou op!! Rijtuig lakken. Lijmtafel van Vader in diggelen.

Verloving. Anna: "niet boos, maar bedroefd" Omgang met schoonvader prima.

Naar Hommerts, via Enkhuizen, Stavoren: "dure kusjes mijnheer".

In uitzicht: kom in de zaak. Later ernstig conflict. Vader presideerde. Marie tegen. Oom

Ordelman.....voor? Ambacht-industrie overgang (lichtvaardig).

Je moet het werk zien liggen, dus. Nooit: ik ben klaar. Afwerken, dan rekening schrijven. 1911 trouwen. Vader: "dag Friesland!" Rode weiden zonder water. Depressie met Wim en Henk. Bij ons info in juli/aug: is je winterprogramma in orde? Piet, je hebt een oardig beesje uitgezocht (Wouter J.).

Grond gekocht hoek Grotestraat/Markt. Doel: manufacturen. Maria trouwde.

Grond verkocht

Poel. Van Torenstraat naar Grotestraat. Wat doen we met ... bel?

Verf, glas en drogerijen + drop. Voorraad voor eigen jeugd bereikbaar, och, och!

"groenteblikjes" en paternalisme.

Diverse schilderstukken, aquarel, olie. Dorpsgezichten Ede, Lunteren, enige portretten.

Volkstelling. Jans D. In drogisterij. Boerenkecht. Sarolea (motorfiets), T. Fordje.

1917 verhuizing naar dorp, Grotestraat. Marie mocht pas zien na bezemschoon.

Laatste balans WdZ & Zn. f 1000 - 5000.

Advies over mijn (Ko) beroepskeuze door P en Z.

Dopen zonder hoge hoed en "hou een plaatsje open in de bank, ik wil geen stijve nek".

"Over het bokje praten".

Claus: ben jij enig kind soms?

Zwerus: blijf binnen en steek ons niet aan.

Marie jr. snoof amonia. Piet was razend.

H. Avondmaal in ziekenhuis afgewezen.

Piet's verzoek: als ze geschikt zijn (moet je mijn kinderen in de zaak opnemen).

Tonnengeld, haring. Bij examen tekenen L.O.: boordje om.

Examinator: veredeling van het ambacht.

Geen vakantie; wél in najaar natuur schilderen.

In Brussel: 's zomers verdienen, 's winters studie.

JdN 31-1-2006.

From: "ria snoek"

To: "Johan neef"

Sent: Saturday, November 03, 2007 10:43 PM

Ha Johan, daar ben ik weer

van mijn vader kreeg ik afgelopen week een brief van een stukje tekst van oom Ko - over zijn oudste broer. Papa kreeg de tekst van jou zei hij. Datum onderaan is 31-1-2006

Heb je die tekst digitaal? Anders scan ik hem in

Wel jammer dat Oom Ko het verhaal blijkbaar niet afgekregen heeft - want die losse aantekeningen snap ik niet allemaal

Toch is het wel een leuke aanvulling voor mijn verzameling :-)

Ria

Onderwerp: Re: brief oom Ko

Datum: Mon, 05 Nov 2007 13:10:25 +0100

Van: Johan en Immy de Nooy

Hallo Ria,

Wellicht heb ik deze brief nog ergens op een computer staan, die op dit moment bij zoon Reinier staat, die er een CD-brander uit wil slopen. Ik zal hem vragen de bestanden te checken. Ik heb de desbetreffende brief van mijn Vader nog wél in manuscript.

Hij maakte die in 1984 en vanwege zijn overlijden is dit niet afgemaakt. Hij kon goed schrijven, en heeft dit ook veel gedaan. Ik heb máppen vol ouwe troep, die ik nu langzamerhand aan het rubriceren ben. En dan heb ik het alleen nog maar over de Nooyen-kant. Van de Snoeken heb ik ook nog best aardig wat materiaal. Ik wil daarmee onder de arm best een keer naar je toekomen. Daar moeten we dan maar een keer over afspreken. Ik heb meer tijd dan jij, dus kom maar met een voorstel? Hartelijke groeten van achterneef Johan.